

En förstärkt Barnombudsman

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2001/02:96 En förstärkt Barnombudsman samt en motion som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas en motion från den allmänna motionstiden 2001.

Utskottet ställer sig bakom propositionens förslag till åtgärder för att förstärka Barnombudsmannen och renodla ombudsmannarollen. Barnombudsmannen skall fortfarande vara en myndighet under regeringen, men genom de föreslagna lagändringarna ges ombudsmannen en ökad självständighet i förhållande till regeringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

I ärendet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
En förstärkt Barnombudsman	5
Propositionen	5
Motioner	8
Utskottets ställningstagande	9
Reservation.....	11
En förstärkt Barnombudsman	11
Förteckning över behandlade förslag.....	12
Propositionen.....	12
Följdmotion	12
Motion från allmänna motionstiden.....	12
Regeringens lagförslag	13
I propositionen framlagda lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En förstärkt Barnombudsman

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman, samt lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:96 och avslår motionerna 2001/02:So44 och 2001/02:So352.

Reservation (kd)

Stockholm den 16 april 2002

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Susanne Eberstein (s), Chatrine Pålsson (kd), Leif Carlson (m), Conny Öhman (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Elisebeht Markström (s), Rolf Olsson (v), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kenneth Johansson (c), Kerstin Heinemann (fp), Catherine Persson (s), Lars Elinderson (m), Tullia von Sydow (s), Kent Härstedt (s) och Lotta N Hedström (mp).

Redogörelse för ärendet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa åtgärder för att förstärka Barnombudsmannen och renodla ombudsmannarollen. Barnombudsmannens roll som företrädare för barns och ungas rättigheter och intressen utifrån Sveriges åtagande enligt FN:s konvention om barnets rättigheter tydliggörs. Vidare föreslås att Barnombudsmannens mandat skall bestämmas av riksdagen i lag och att ombudsmannen skall ges vissa rättsliga befogenheter gentemot myndigheter, kommuner och landsting. Barnombudsmannen skall fortfarande vara en myndighet under regeringen, men genom de föreslagna åtgärderna ges ombudsmannen en ökad självständighet i förhållande till regeringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Utskottets överväganden

En förstärkt Barnombudsman

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman samt lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Riksdagen bifaller därmed propositionen och avslår motionerna. Barnombudsmannens roll som företrädare för barns och ungas rättigheter och intressen görs därmed tydligare. Barnombudsmannen ges en ökad självständighet i förhållande till regeringen genom att ombudsmannens mandat bestäms av riksdagen i lag. Jämför reservation (kd).

Propositionen

Enligt regeringen bör det i lag slås fast att Barnombudsmannen är företrädare för barns och ungas rättigheter och intressen (ombudsmannarollen). Vidare bör mandatet (självständighet från regeringen) bestämmas i lag. Därutöver föreslår regeringen att ombudsmannen ges vissa rättsliga befogenheter gentemot andra myndigheter, kommuner och landsting.

Självständighet är viktigt för att en ombudsman skall kunna arbeta effektivt. Vad det handlar om är självständighet i förhållande till alla organ som kan påverka ombudsmannens arbete. Det är dock i detta sammanhang viktigt att framhålla att en statlig ombudsman aldrig kan bli helt obunden, anför regeringen. Lagen sätter vissa gränser för ombudsmannens arbete, och någon måste besluta om ombudsmannens budget. Enligt regeringen måste Barnombudsmannen emellertid kunna bestämma sin egen dagordning och prioriteringar utifrån sin kunskap och sina kontakter med dem ombudsmannen skall verka för och deras åsikter och erfarenheter. Barnombudsmannen föreslås således alltjämt vara en myndighet under regeringen. Ombudsmannen blir dock inte en vanlig förvaltningsmyndighet utan särbehandlas i sin egenskap av ombudsman och ges så mycket självständighet som är möjligt.

Barnombudsmannens grundläggande uppgift skall vara att företräda barns och ungas rättigheter och intressen mot bakgrund av Sveriges åtagande enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. I ombudsmannens företrädarroll ingår inte att företräda enskilda barn och unga eller att handlägga ärenden som gäller enskilda fall.

För att Barnombudsmannen skall kunna verka effektivt krävs också att tillräckliga resurser ställs till myndighetens förfogande. I propositionen aviserar regeringen att den har för avsikt att föra över de särskilda medel som har ställts till ombudsmannens förfogande för det s.k. strategiuppdraget till ombudsmannens ordinarie anslag när Barnombudsmannens pådrivande roll

gentemot myndigheter, kommuner och landsting nu blir en del av ombudsmannens ordinarie uppgifter. I samband med budgetpropositionen för år 2003 avser regeringen att föreslå att inom utgiftsområde 9 föra över ca 5 miljoner kronor från anslaget 18:1 delpost 5.1 Medel till utbildnings- och fortbildningsinsatser om FN:s konvention om barnets rättigheter samt utveckling av metoder för konventionens genomförande till anslaget 15:1 Barnombudsmannen. Därutöver har Barnombudsmannen fr.o.m. innevarande budgetår tillförts ca 2 miljoner kronor i nya medel.

De utökade och överflyttade resurserna är ett viktigt sätt att på en konkret nivå stärka Barnombudsmannens verksamhet, anförs det. Det möjliggör ytterligare satsningar inom olika områden såsom exempelvis det lokala arbetet eller arbetet med att utveckla kontakterna med barn och unga. Den långsiktiga resursförstärkningen underlättar också för ombudsmannen att planera sin verksamhet och att rekrytera och behålla personal.

En tydligare reglering av Barnombudsmannens uppgifter i lag, som nu föreslås, minskar, enligt propositionen, behovet av styrning i regleringsbrevet. Till detta kommer det utvecklingsarbete som pågår inom Regeringskansliet, från att tillämpa detaljstyrning till mål- och resultatstyrning. Däremot är det viktigt att regeringen och riksdagen kontinuerligt får relevant information om hur ombudsmannen med anslagna medel uppfyller sina uppgifter enligt lagen.

Den ökade självständighet som ombudsmannen nu föreslås ges hindrar emellertid inte att regeringen i samråd med ombudsmannen från tid till annan ger denne uppdrag som inte inkräktar på ombudsmannarollen, anförs det.

Tyngdpunkten i Barnombudsmannens arbete bör vara att skapa möjligheter för barn och unga att själva komma till tals, få framföra sina åsikter direkt till aktuella beslutsfattare och att få sina åsikter respekterade. Barnombudsmannen har en viktig uppgift i att medverka till att skapa metoder för att barn och unga skall tillförsäkras inflytande och delaktighet, att få beslutsfattare och andra att inse att det också blir bättre kvalitet på verksamheterna om barns och ungas egna synpunkter tas till vara.

För att som ombudsman kunna ha ett barnperspektiv på en generell nivå krävs djup kunskap om barns och ungas situation och behov i olika åldrar. Barn och unga är ingen homogen grupp. Flickor och pojkar har delvis skilda erfarenheter och åsikter som en barnombudsman måste ha kunskap om, liksom små barn och tonåringar har olika perspektiv och livsvillkor. Till detta kommer barn med funktionshinder, barn från olika etniska eller kulturella grupper, asylsökande barn, flyktingbarn och barn som av olika skäl har en svår livssituation. Att nå dessa barn och unga och ge dem möjlighet att komma till tals är mycket viktigt för att deras rättigheter skall bli respekterade.

Barnombudsmannen skall vara pådrivande gentemot myndigheter, kommuner och landsting när det gäller genomförandet av barnkonventionen i alla delar av samhället. Den pådrivande roll i arbetet med att genomföra barnkonventionen i Sverige som Barnombudsmannen har haft genom det s.k. strategiuppdraget föreslås lagfästas.

Barnombudsmannen är den statliga myndighet i Sverige som får sägas ha störst kunskap om barnkonventionen och om hur den på ett effektivt sätt kan förverkligas. Därför är det naturligt att Barnombudsmannen har fått en nyckelroll i strategiarbetet. På detta sätt kan Barnombudsmannen föra ut kunskap till nyckelpersoner inom statlig och kommunal förvaltning, vilka i sin tur kan sprida kunskaperna vidare i organisationerna. Denna centrala roll för Barnombudsmannen innebär inte något minskat ansvar för andra myndigheter när det gäller att genomföra och beakta barnkonventionen inom sitt verksamhetsområde.

Barnombudsmannen skall bevaka efterlevnaden av barnkonventionen i förvaltningsmyndigheters, kommuners och landstings verksamheter. I detta arbete skall Barnombudsmannen ha rätt att begära in uppgifter om hur långt genomförandet av barns och ungas rättigheter kommit i respektive verksamhet. De uppgiftsskyldiga skall vara skyldiga att infinna sig till överläggningar med ombudsmannen.

I Barnombudsmannens uppgift ligger också att lämna förslag till regeringen om författningsändringar och andra åtgärder som ombudsmannen anser behövas för att tillgodose barns och ungas rättigheter och intressen.

Barnombudsmannens uppgift att informera, bilda opinion och ta initiativ till lämpliga åtgärder i övrigt föreslås också lagfästas. Även ombudsmannens uppgift att årligen lämna en rapport till regeringen föreslås lagfästas.

Det skall ingå i Barnombudsmannens uppdrag att samla kunskap och sammanställa statistik om barns och ungas levnadsvillkor. Barnombudsmannen har och kommer även i framtiden att ha begränsade resurser. Kunskapsinhämtningen måste därför begränsas till det som är centralt i verksamheten, anförs det. Kunskap om hur barnkonventionen fungerar i Sverige, om hur barnen har det i vårt land är grundläggande för Barnombudsmannen. I detta ligger att situationen för olika grupper av barn, exempelvis barn med funktionshinder, barn i storstad respektive glesbygd, barn med ursprung i andra länder, måste belysas. Barnombudsmannen måste själv ha ett utrymme att bedöma inriktningen på sin kunskapsinhämtning.

Barnombudsmannen skall följa den internationella utvecklingen när det gäller barnkonventionens tolkning och dess tillämpning.

Det är en naturlig del av Barnombudsmannens arbete att upprätthålla kontakter med barn och unga, organisationer, myndigheter, kommuner och landsting m.fl., anför regeringen. Detta behöver därför inte fastställas i lag.

Propositionens förslag innebär dels ändringar i 1–3 §§ lagen (1993:335) om Barnombudsmannen, dels att fyra nya paragrafer, 4–7 §§, införs. Vidare föreslås en följdändring i socialtjänstlagen (2001:453). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

I propositionen redovisar regeringen att den tidigare i år fattat beslut om direktiv till en utredning som skall se över frågan om en sammanhållen diskrimineringslagstiftning (dir. 2002:11). I uppdraget ingår att överväga en samordning eller sammanslagning av någon eller samtliga av JämO, DO, HO och HomO, samt om någon eller några av ombudsmannafunktionerna skall

vara underställda regeringen eller riksdagen. Utredningen skall redovisa sitt uppdrag i slutet av år 2004. Barnombudsmannen berörs inte av denna översyn. Regeringen anser dock att det ändå kan vara lämpligt att utredningen, när den överväger frågan om huvudmannaskapet för ombudsmännen, även belyser Barnombudsmannens ställning. BO-utredningens (dir. 1998:21) genomgång av frågan är en naturlig utgångspunkt för en sådan diskussion. Regeringen har därför för avsikt att i tilläggsdirektiv ge utredningen om en sammanhållen diskrimineringslagstiftning i uppdrag att se över frågan om Barnombudsmannens ställning.

Motioner

I *motion So44 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)* yrkas att riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs dels om att Barnombudsmannen skall kunna verka som pådrivare inte bara gentemot myndigheter, kommuner och landsting utan även mot regeringen (*yrkande 1*), dels om utnämningssförfarandet (*yrkande 2*) och dels om nakna regleringsbrev (*yrkande 3*). Vidare yrkas att riksdagen begär att regeringen fattar beslut om tilläggsdirektiv till den parlamentariska kommittén för en sammanhållen diskrimineringslagstiftning i enlighet med vad i motionen anförs om en samlad ombudsmannainstitution (*yrkande 4*). Motionärerna välkomnar initiativet att stärka Barnombudsmannens (BO:s) roll som ombudsman. De anser dock att regeringen inte går tillräckligt långt. Det finns inga formuleringar i propositionen som antyder att BO också skall kunna verka som pådrivare på regeringen. Motionärerna anser att en ombudsman även måste kunna påtala förhållanden som kan uppfattas som kritik mot den verkställande makten. De anser att detta måste göras tydligt. För att BO skall kunna vara en självständig aktör måste utnämningssförfarandet vara sådant till sin karaktär att det minimerar risken för att den BO som utses skall kunna ses som jävig. Därför är det ytterst viktigt att regeringen fransäger sig utnämningssmakten. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om hur utnämningssförfarandet skall gå till och som beaktar dessa synpunkter. Vidare anser motionärerna att regleringsbreven bör begränsas till att innehålla det som är nödvändigt för att regeringen skall få en bild av hur BO med anslagna medel uppfyller sina uppgifter enligt lagen. Regleringsbreven skall därmed kunna betecknas som nakna. Motionärerna anser det vara en principiellt viktig fråga huruvida BO skall ha riksdagen eller regeringen som huvudman. Denna fråga bör beredas mer grundligt än vad som gjorts i BO-utredningen. Den parlamentariska kommittén för en sammanhållen diskrimineringslagstiftning bör ges tilläggsdirektiv där även BO tas i beaktande på samma sätt som övriga ombudsmän, anför de.

I *motion So352 av Gunilla Tjernberg (kd)* begärs tillkännagivanden dels om att ge Barnombudsmannen en friare ställning gentemot regeringen (*yrkande 1*), dels om att ge Barnombudsmannen rättsliga befogenheter (*yrkande 2*). Motionären anför att det finns flera möjligheter att ge BO en friare ställning gentemot regeringen. En är en lagreglering av verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Barnombudsmannen bör ges en starkare ställning och att det i lag bör fastslås att Barnombudsmannen har till uppgift att företräda barns och ungas rättigheter och intressen mot bakgrund av Sveriges åtagande enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Tyngdpunkten i Barnombudsmannens verksamhet bör, enligt utskottet, vara att skapa möjligheter för barn och unga att själva komma till tals, få framföra sina åsikter direkt till aktuella beslutsfattare och att få sina åsikter respekterade. Barnombudsmannen har en viktig uppgift i att skapa metoder för att barn och unga skall tillförsäkras inflytande och delaktighet, att få beslutsfattare och andra att inse att det också blir bättre kvalitet på verksamheterna om barns och ungas egna synpunkter tas till vara. Däremot skall Barnombudsmannen inte företräda enskilda barn och unga eller handlägga ärenden som rör enskilda fall.

Utskottet anser också att Barnombudsmannen skall vara pådrivande gentemot myndigheter, kommuner och landsting när det gäller genomförandet av barnkonventionen i alla delar av samhället. Den pådrivande roll som Barnombudsmannen har haft genom strategiuppdraget bör därför lagfästas. Utskottet noterar att regeringen har för avsikt att föreslå förstärkta resurser för Barnombudsmannen fr.o.m. år 2003.

I motion So44 (kd) yrkas att Barnombudsmannen skall kunna vara pådrivande också mot regeringen och att regeringen därför bör fransäga sig utnämningmakten.

Utskottet konstaterar att frågan om vem som skall vara huvudman för Barnombudsmannen behandlades av den s.k. BO-utredningen. I betänkandet Barnombudsmannen – företrädare för barn och ungdomar (SOU 1999:65) avvisades en överflyttning av huvudmannaskapet från regeringen till riksdagen framför allt av konstitutionella skäl, men också med hänvisning till att riksdagen inte passar som huvudman för en myndighet som bl.a. bedriver opinionsarbete. Ett ändrat huvudmannaskap skulle innebära en avvikelse från regeringsformens ansvarsfördelning. Det är regeringens uppgift att styra riket, medan riksdagens uppgift är att lagstifta, besluta om skatt och fastställa statens budget. Om ombudsmannen skulle underställas riksdagen skulle riksdagen få ansvar för en förvaltningsmyndighet på ett sakområde. I detta avseende ansåg utredningen att det inte gick att dra några paralleller med Justitieombudsmannen (JO). Dels är JO:s ställning särskilt reglerad i regeringsformen, dels är JO inte någon förvaltningsmyndighet utan del av riksdagens kontrollmakt att lagstiftningen följs i den offentliga verksamheten.

Utskottet delar denna bedömning och vill samtidigt understryka att ansvaret för att genomföra barnkonventionen enligt internationella traktatregler ligger på regeringen. Utskottet vill vidare understryka att det ankommer på riksdagen att granska regeringen och dess verksamhet. Utskottet delar därmed bedömningen att regeringen även fortsättningsvis bör vara huvudman för Barnombudsmannen, men att Barnombudsmannens mandat skall bestämmas av riksdagen. Genom att Barnombudsmannens uppgifter framgår av lag

minskar behovet av styrning i regleringsbrev. Utskottet anser det angeläget att Barnombudsmannen själv kan bestämma sin egen dagordning och prioriteringar utifrån sin kunskap och sina kontakter med dem ombudsmannen skall företräda.

Utskottet noterar att regeringen avser att i tilläggsdirektiv ge utredningen om en sammanhållen diskrimineringslagstiftning i uppdrag att se över frågan om Barnombudsmannens ställning.

Utskottet tillstyrker därmed förslagen till lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman och lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) och avstyrker motionerna So44 (kd) och So352 (kd) i den mån de inte är tillgodosedda med det anförda.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

En förstärkt Barnombudsman

av Chatrine Pålsson (kd) och Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman och lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) samt ger som sin mening regeringen till känna vad som anförts i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motion 2001/02:So44 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2001/02:So44 yrkande 4 och 2001/02:So352.

Ställningstagande

Vi välkomnar initiativet att stärka Barnombudsmannens (BO:s) roll som ombudsman. Vi anser dock att regeringen inte går tillräckligt långt. Vi anser att BO också skall kunna verka pådrivande på regeringen och påtala förhållanden som kan uppfattas som kritiska mot den verkställande makten. För att BO skall kunna vara en självständig aktör måste utnämningssförfarandet vara sådant till sin karaktär att det minimerar risken för att den BO som utses skall kunna ses som jävig. Därför är det ytterst viktigt att regeringen frånsäger sig utnämningssmakten. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om hur utnämningssförfarandet skall gå till och som beaktar dessa synpunkter. Vidare anser vi att regleringsbrevnen bör begränsas till att innehålla det som är nödvändigt för att regeringen skall få en bild av hur BO med anslagna medel uppfyller sina uppgifter enligt lagen. Regleringsbrevnen skall därmed kunna betecknas som nakna. Vad vi nu anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:96 En förstärkt Barnombudsman har regeringen (Socialdepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman, samt
2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Följdmotion

2001/02:So44 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Barnombudsmannen skall kunna verka som pådrivare inte bara gentemot myndigheter, kommuner och landsting utan även mot regeringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utnämningförfarande av Barnombudsmannen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om s.k. nakna regleringsbrev.
4. Riksdagen begär att regeringen fattar beslut om tilläggsdirektiv till den parlamentariska kommittén för en sammanhållen diskrimineringslagstiftning i enlighet med vad i motionen anförs om en samlad ombudsmannainstitution.

Motion från allmänna motionstiden

2001/02:So352 av Gunilla Tjernberg (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Barnombudsmannen en friare ställning gentemot regeringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Barnombudsmannen rättsliga befogenheter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

I propositionen framlagda lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:335) om Barnombudsman

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:335) om Barnombudsman dels att 1–3 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 4–7 §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Barnombudsmannen har till uppgift att *bevaka frågor som angår barns och ungdomars rättigheter och intressen. Ombudsmannen skall särskilt uppmärksamma att lagar och andra författningar samt deras tillämpning stämmer överens med Sveriges åtaganden enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.*

Barnombudsmannen har till uppgift att *företräda barns och ungas rättigheter och intressen mot bakgrund av Sveriges åtagande enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).*

2 §

Barnombudsmannen biträds av ett särskilt råd. Ombudsmannen är rådets ordförande och leder dess verksamhet. Regeringen utser ombudsmannen och rådets övriga ledamöter för en bestämd tid.

Barnombudsmannen skall driva på genomförandet och bevaka efterlevnaden av barnkonventionen. Barnombudsmannen skall därvid särskilt uppmärksamma att lagar och andra författningar samt deras tillämpning stämmer överens med barnkonventionen.

3 §

Barnombudsmannen skall genast till socialnämnden anmäla om ombudsmannen i sin verksamhet får kännedom om att någon som är under 18 år misshandlas i hemmet eller om det i annat fall måste antas att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd. Om det finns särskilda skäl får en anmälan

Barnombudsmannen skall inom sitt verksamhetsområde

1. hos regeringen föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs för att barns och ungas rättigheter och intressen skall tillgodoses,

2. informera, bilda opinion och ta initiativ till lämpliga åtgärder i öv-

till socialnämnden göras även i andra fall.

Barnombudsmannen får lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av en underårigs behov av skydd.

rikt,

3. företräda barns och ungas rättigheter och intressen i den allmänna debatten,

4. samlar kunskap och sammanställa statistik om barns och ungas levnadsvillkor, samt

5. följa den internationella utvecklingen när det gäller barnkonventionens tolkning och dess tillämpning.

4 §

Barnombudsmannen skall senast den 1 april varje år lämna en rapport till regeringen om sin verksamhet under det närmast föregående kalenderåret samt om de frågor om barn och unga som ombudsmannen anser att regeringen behöver ha kännedom om.

5 §

Förvaltningsmyndigheter, kommuner och landsting skall på Barnombudsmannens uppmaning lämna uppgifter till ombudsmannen om vilka åtgärder som vidtagits för att i den egna verksamheten genomföra barns och ungas rättigheter enligt barnkonventionen. De är också skyldiga att på ombudsmannens uppmaning komma till överläggningar med denne.

6 §

Regeringen utser Barnombudsmannen för en bestämd tid.

Ombudsmannen bestämmer själv sin organisation och den närmare inriktningen av sitt arbete.

7 §

Barnombudsmannen skall genast till socialnämnden anmäla om ombudsmannen i sin verksamhet får kännedom om att ett barn misshandlas i hemmet eller om det i annat fall måste antas att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Om det finns särskilda skäl får anmälan

till socialnämnden göras även i andra fall.

Ombudsmannen får lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 §

Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd bör anmäla detta till nämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område. För familjerådgivning gäller i stället vad som sägs i tredje stycket.

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller misshandlas i hemmet.

Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i andra stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 3 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 7 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.